

seksuele gezondheid

In 2018 is er een onderzoek uitgezet door GGD Fryslân en Sense Noord Nederland naar de behoefte van het onderwijs rondom het thema relationele en seksuele vorming. Wij willen u graag op de hoogte brengen van de uitkomsten en het ondersteuningsaanbod op dit thema vanuit de GGD

Geen structurele aandacht voor seksuele gezondheid

In het voortgezet onderwijs geven de meeste leerkrachten aandacht aan seksuele gezondheid wanneer er aanleiding voor is.

De reden waarom seksualiteit niet in de lessen wordt besproken is:

- Seksuele gezondheid is niet in het jaarplan opgenomen
- De leerkracht heeft geen geschikte lesmethode
- De leerkracht vindt het niet zijn/haar taak

GGD Fryslân adviseert om dit thema structureel op te nemen in het jaarplan en kan hierbij ondersteunen. Er zijn verschillende goed onderbouwde lesmethodes die te gebruiken zijn in het voortgezet onderwijs zowel in de onderbouw als bovenbouw. Ook hiervoor kunt u bij de GGD terecht.

Behoeft van leerkrachten

Om les te kunnen geven over seksuele gezondheid hebben leerkrachten vooral nodig:

- Voorbeeldlessen over seksuele gezondheid
- Informatie over omgaan met handelingsverlegenheid
- Informatie over wie gastlessen verzorgt
- Informatie over ouderavonden
- Informatie over een scholingsaanbod van de GGD

GGD Fryslân kan schoolteams adviseren of trainen op dit thema, in lespakketten en het gebruik hiervan afhankelijk van de behoefte van de school. Daarnaast biedt de GGD ook ouderbijeenkomsten aan.

Lespakketten en websites

Lespakketten die gebruikt worden zijn de Lovebuzz, Lang Leve de Liefde en de website Sense.info.

VMBO: Lang Leve de Liefde 19 %, Lovebuzz 15 %, Sense.info 19 %

Havo: Lang Leve de Liefde 7 %, Lovebuzz 6 %, Sense.info 4 %

VWO: Lang Leve de Liefde 3 %, Lovebuzz 4 %, Sense.info 1%

GGD Fryslân adviseert het gebruik van een goed onderbouwde lesmethode zoals Lang Leve de Liefde. Dit lespakket is specifiek ontwikkeld om alle onderdelen van relationele en seksuele vorming bij jongeren te behandelen

Kennis over seksuele gezondheid

59% van de docenten van VMBO, Havo en VWO vinden dat hij/zij voldoende kennis en vaardigheden hebben om les te geven over seksuele gezondheid.

Wat opvalt is dat veel docenten wel de kennis hebben maar dit alleen toepassen als er aanleiding voor is.

Digitale leeromgeving

60% van de respondenten heeft aangegeven behoefte te hebben aan een digitale leeromgeving.

Wat vaak werd aangegeven als voorwaarden voor een digitale leeromgeving:

- Aansluiten bij de belevingswereld van jongeren
- Veilig, betrouwbaar en gebruiksvriendelijk
- Voorzien in voorbeeldlessen en keuze uit een aanbod
- Ondersteunen met realistische filmpjes
- Betrekken van ouders/ verzorgers

Het digitale lespakket Lang leve de Liefde voldoet aan de bovenstaande voorwaarden en sluit daarom goed aan.

Belang van relationele en seksuele vorming

Het voortgezet onderwijs speelt een belangrijke rol om jongeren te ondersteunen bij een positieve seksuele ontwikkeling. Op de middelbare school maken jongeren grote veranderingen mee op het gebied van relaties en seksualiteit. Hun lichaam verandert, ze ontwikkelen hun eigen genderidentiteit en seksuele voorkeur, gaan vaak eerste intieme relaties aan en sommigen beginnen te experimenteren met seks.

Met lessen over seksuele en relationele vorming op school krijgen leerlingen meer kennis over hun eigen lichaam, relaties en seksualiteit, worden zij zich bewust van verschillen in normen en waarden, leren zelf verantwoorde keuzes te maken en respectvol met elkaar om te gaan. Als leerlingen eraan toe zijn, leren ze op een positieve manier uitdrukking te geven aan seksualiteit en deze op een veilige, prettige en gewenste manier vorm te geven.

Kerdoelen seksualiteit en seksuele diversiteit

Met ingang van het schooljaar 2012-2013 zijn de thema's seksualiteit en seksuele diversiteit expliciet opgenomen in de kerndoelen voor het voortgezet onderwijs. Dit betekent dat de school verplicht is om hieraan aandacht te besteden. Het ministerie van OC&W wil hiermee aan de ene kant seksuele dwang of grensoverschrijdend gedrag voorkomen, maar ook homonegatief gedrag. En aan de andere kant respectvol gedrag dan wel seksuele weerbaarheid van leerlingen bevorderen.

Kerdoel 43 voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs

De leerling leert over overeenkomsten, verschillen en veranderingen in cultuur en levensbeschouwing in Nederland, leert eigen en andermans leefwijze daarmee in verband te brengen, leert de betekenis voor de samenleving te zien van respect voor elkaars opvattingen en leefwijzen, en leert respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.

Kerdoel 53 voor het speciaal onderwijs

De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.

Richtlijn seksuele vorming

De WHO en BZgA hebben met andere Europese experts een richtlijn ontwikkeld waarin de doelen, principes en uitgangspunten van seksuele vorming zijn beschreven. In een overzichtelijke matrix staan op leerlingniveau wat ze in welke fase moeten weten, vinden en kunnen op terrein van relaties en seksualiteit. Deze richtlijn helpt de school bij het maken van keuzes in onderwijsmethoden en de inrichting van seksuele vorming in het onderwijs (www.seksuelevorming.nl).

Aanbod GGD Fryslân

Wat is normaal seksueel gedrag, wanneer is het zorgwekkend of afwijkend. Op welke leeftijd spelen welke onderwerpen in de seksuele ontwikkeling van jongeren? Hoe zit het met social media? En welke adviserende en ondersteunende rol kan de docent de jongeren hierin bieden.

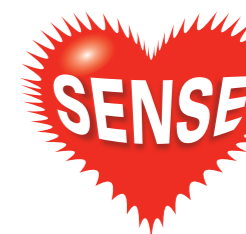
De GGD kan scholen ondersteuning bieden bij bovenstaande vragen. Daarnaast kan de GGD ondersteunen bij het implementeren van dit thema in het jaarlesplan. Wij kunnen teambijeenkomsten verzorgen, trainingen voor docenten en ouderbijeenkomsten. Ook kunnen wij scholen adviseren over goed onderbouwde lesmethoden zoals **Lang Leve de Liefde** en **Het vlaggensysteem**.

De GGD heeft daarnaast verschillende lesmaterialen beschikbaar die scholen kunnen lenen. Vraag voor meer informatie uw contactpersoon van de GGD welke werkzaam is op uw school.

Sense is onderdeel van de GGD. De GGD en Sense werken samen rondom het thema seksuele gezondheid.

Aanbevolen websites

www.seksuelevorming.nl
www.gezondeschoolfryslan.nl
www.sense.info
www.langlevedeliefde.nl
www.vlaggensysteem.nl
www.ggd Fryslan.nl/professionals/lesmateriaal

Training relationele en seksuele vorming voortgezet onderwijs

Op **donderdag 6 juni 2019 van 15.00 tot 17.30 uur** verzorgt GGD Fryslân een workshop voor het Voortgezet Onderwijs. De workshop gaat over dilemma's en vragen rondom dit thema en verschillende mogelijkheden om seksuele en relationele vorming op te nemen in het jaarlesplan. Ook is er aandacht voor de lesmethode Lang Leve de Liefde en zal het vlaggensysteem aan bod komen.

Scholen kunnen zich aanmelden via de link: www.ggd Fryslan.nl/workshopvo

Aan deze workshop zijn geen kosten verbonden.

Voor vragen kunt u contact opnemen met Marianna Chirandjilal T: 088 22 99 380 /

E: m.chirandjilal@ggd Fryslan.nl